

Klimata un enerģētikas
ministrija

Diskusija ar partneriem

PAŠU RAŽOTA ENERĢIJA DZINĒJS TAUTSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAI

Klimata un enerģētikas ministrija | **Jānis Irbe**
Kuldīga | 06.06.2025.

[1]

ENERĢĒTIKAS POLITIKAS AKTUALITĀTES

TIESĪBU AKTU JAUNUMI | ENERĢĒTIKA

Apstiprināts

**Elektroenerģijas
tirgus likums I**
AER attīstības
regulējums,
pieslēgumu
regulējums

Apstiprināts

**Elektroenerģijas
tirgus likums II**
Tiešās līnijas, cenu
salīdzināšanas rīks,
uzkrātuves, PPA u.c.

Skatīšanās

**Elektroenerģijas
tirgus likums III**
pārrobežu vēja
parki, citi tehniski
grozījumi - izstrādē

*Starp
skatīšanās*

**Fiksētie līgumi,
līguma laušanas
maksa (MKN 635)**
*Iesaistīti: LTRK,
BRA, LDDK, tirgotāji*

Apstiprināts

Diskusijas

**Aizsargāto
lietotāju
regulējums**
pieslēgumu
noteikumi,
piemērošana
daudzdzīvokļu
mājām

Apstiprināts

Izstrāde

**Energokopienų
regulējums (MKN
808)** UP, lieli uzņēmumi
līdz 6 MW + top
energokopienų atbalsta
programma MKN###;

NOZAREI NOZĪMĪGAS AKTIVITĀTES

Paveikta

Sinhronizācija
*paldies visiem, kas
iesaistījās!*

Iesniegts MK

**Energētikas
stratēģija 2050**
*veidosim izpildes
uzraudzības padomi*

Nozaru diskusijas

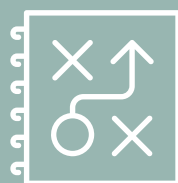
**Go-to-RES
kartējums**
sākam darbu ar
nozari

Noris periodiski

Krīzes mācības ar
pašvaldībām,
ciešāka sadarbība

Apstiprināts

**Energodrošības
un kodolenerģijas
ziņojumi**
*(veidosim izpildes
uzraudzības
padomi)*

Procesā

**Vēja enerģijas un
sabiedrības
attiecību
normalizēšana**

PLĀNOTĀS JAUNĀS ATBALSTA PROGRAMMAS 2025.

NB! Papildus arī turpinām AER un videi draudzīgu auto atbalsta programmas no 2024. gada

Elektrifikācija t.sk. gaisvadu līniju nomaiņa ar kabeļlīnijām
~ 40 mil.EUR

Atbalsts energokopienām
~26 mil.EUR

Dūņu pārstrāde
~23 mil.EUR

Azbesta jumtu programma LVAF
300 tk..EUR/ gadā

Plūdu riska mazināšana
~20-40 mil.EUR

Biometāna ražošana un transportēšana
~18 + 4 mil.EUR +Q3

Centralizēta siltumapgāde
~47 mil.EUR

Sabiedrības informēšana
~2 mil.EUR

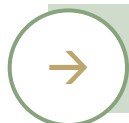
MEMORANDI – LABTICĪGA SADARBĪBA NORMATĪVISMĀ VIETĀ

KEM konsultatīvā padome

Zinātniskā padome

Enerģētikas stratēģijas uzraudzības padome

Vides prasību reformas darba grupa

[2]

ENERGOKOPIENAS

ENERĢĒTIKA LATVIJĀ

ŠODIENAS FAKTI UN IZAICINĀJUMI

sistēmiska elastība

**IZBŪVĒTAS TRĪS
ENERGOSISTĒMAS,**
pieejamā jauda pārsniedz
patēriņu

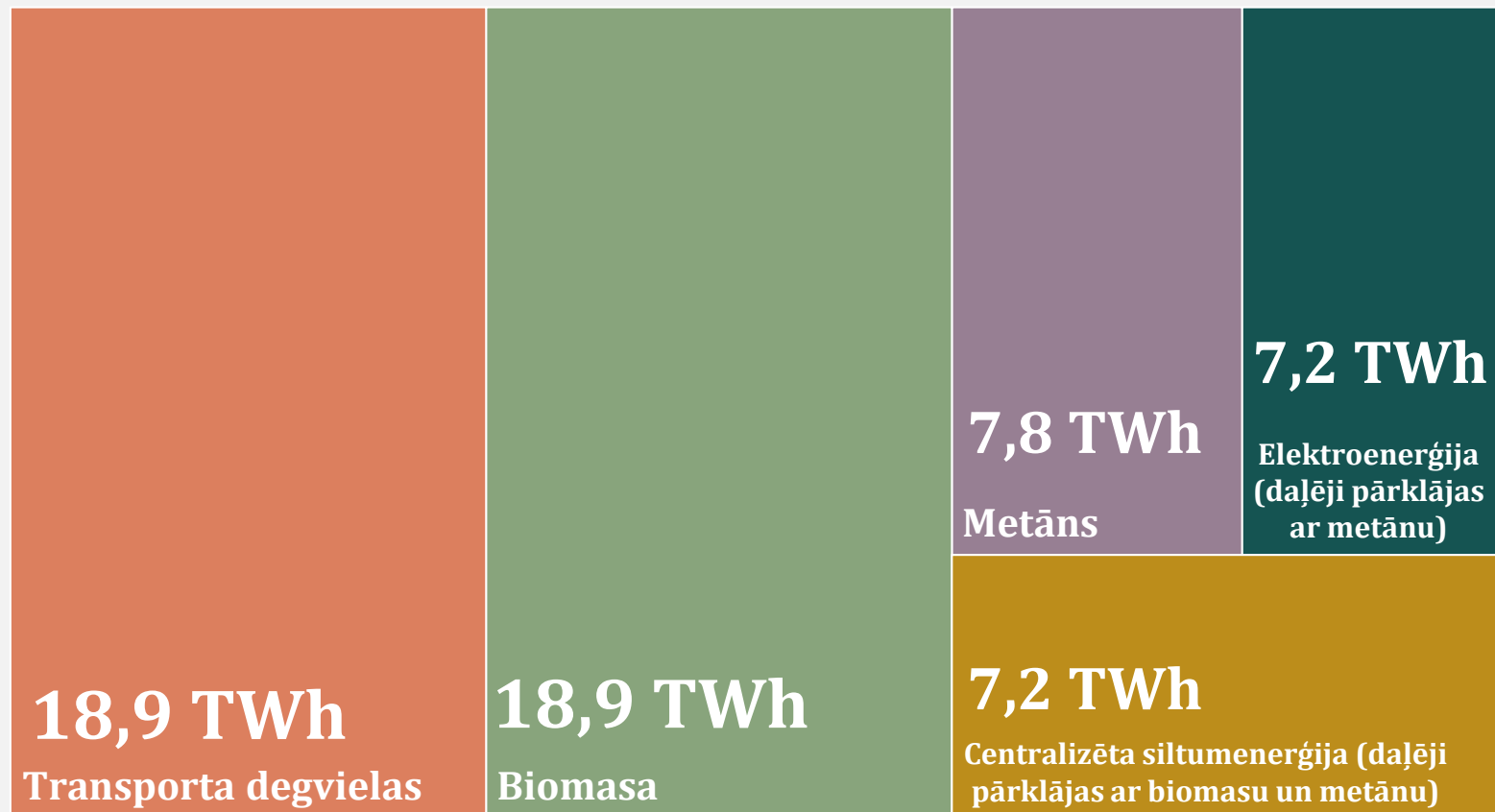
sociāla ievainojamība

ENERGOCENAS, regulāri
starp top tēmām, kas
**IEDZĪVOTĀJUS
SATRAUC**

sistēmiska ievainojamība

IMPORTĒJAM 46%,
taču atsevišķām resursu grupām
importējam teju visu.

ENERĢĒTIKA LATVIJĀ 50-60 TWh/ GADĀ

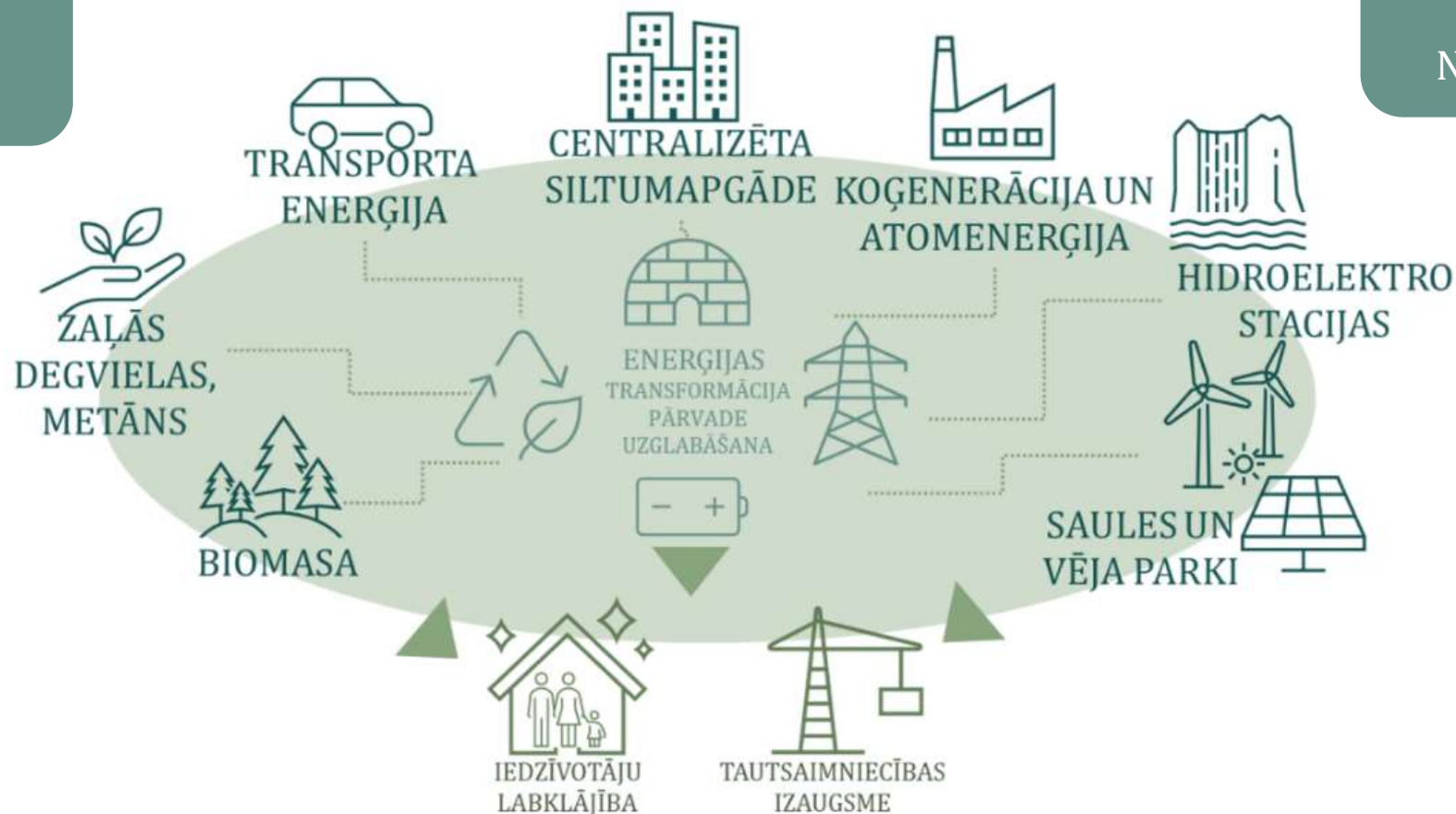
Uzskatīts bruto enerģijas vienībās, 2023. gads

ENERĢIJAS RAŽOŠANU
DOMINĒ VĒJA UN
SAULES ENERĢIJA

STABILU BĀZES JAUDU
UN SISTĒMAS
ELASTĪBU UZTUR
BIOMASA UN BIOGĀZE

ZAĻO DEGVIELU UN
ŪDEŅRAŽA
IZMANTOŠANA
INTEGRĒTA
RŪPNIECĪBĀ

ENERĢIJAS KOPIENAS
– BŪTISKA SISTĒMAS
DARBĪBAS UN
NOTURĪBAS DAĻA

LATVIJA 2050

ENERĢIJAS RAŽOŠANAS CENTRS, SPĒJĪGS EFEKTĪVI PIELĀGOTIES MAINĪGIEM
APSTĀKĻIEM

KAS IR ENERĢIJAS KOPĪGOŠANA?

- ❑ Enerģijas kopīgošana ir **brīvprātīga** pašu saražotās un sistēmā nodotās enerģijas nodošana citiem galalietotājiem.
- ❑ Tās primārais mērķis ir iedrošināt energokopienas biedru vai citus enerģijas kopīgošanas dalībniekus ražot videi draudzīgu enerģiju **savam** patēriņam.
- ❑ Šādas darbības mērķi ir **samazināt enerģijas cenu svārstību ietekmi** uz enerģijas lietotājiem, kā arī veicināt mājtsaimniecību un citu enerģijas lietotāju uz apkārtējo vidi un klimatu, vienlaikus iedrošinot sabiedrību sadarboties.
- ❑ Energokopienas primārais mērķis **NAV** peļņas gūšana vai citiem tirgus dalībniekiem nepieejamu, un konkurenci kropļojošu priekšrocību izmantošana.
- ❑ Primāro ekonomisko ieguvumu enerģijas kopīgošanā galvenokārt nosaka nevis tendences enerģijas tirgū, bet gan kopienas **prasmē viedē un plānoti pārvaldīt sev piederošās iekārtas un savu enerģijas patēriņu.**

ELEKTROENERĢIJAS KOPĪGOŠANAS FORMAS

SAISTĪTIE AKTĪVIE
LIETOTĀJI

AKTĪVIE LIETOTĀJI,
KAS RĪKOJAS KOPĪGI

ENERGOKOPIENAS

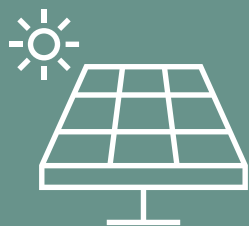
Elektroenerģijas energokopienas

Atjaunīgās enerģijas
energokopienas

SAISTĪTIE AKTĪVIE LIETOTĀJI

LĪDZ 5
LIETOTĀJIEM

LĪDZ 50 KW

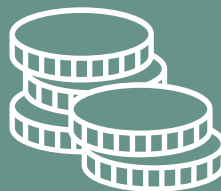
PIESLĒGTI VIENA
SSO TĪKĻAM

RAŽO
PAŠU VAJADZĪBĀM

SLĒDZ AR TIRGOTĀJU
KOPĪGOŠANAS LĪGUMU

SAVSTARPĒJI SEDZ
RĒĶINUS

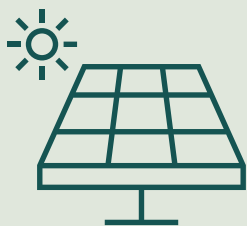

NAV JĀREĢISTRĒJAS,
NETIEK UZRAUDZĪTI

—● AKTĪVIE LIETOTĀJI, KAS RĪKOJAS KOPĪGI

VIENĀ ĒKĀ VAI
TERITORIJĀ ESOŠI
LIETOTĀJI

NAV JAUDAS
IEROBEŽOJUMA

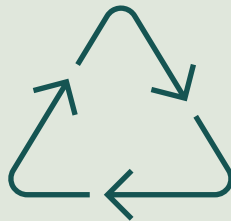
PIESLĒGTI VIENA
SSO TĪKĻAM

RAŽO
PAŠU VAJADZĪBĀM

SLĒDZ AR TIRGOTĀJU
KOPĪGOŠANAS LĪGUMU

SAVSTARPĒJI VIENOJAS
PAR KOPĪGOŠANU

NAV JĀREĢISTRĒJAS,
NETIEK UZRAUDZĪTI

ELEKTROENERĢIJAS ENERGOKOPIENAS

PAMATPRINCIPI

Brīvprātīgi darbojas FIZISKAS PERSONAS, MAZIE UN VIDĒJI UZŅĒMUMI, PAŠVALDĪBAS

Objekti pieslēgti VIENA SSO TĪKLAM

Uzstādītā objekta jauda LĪDZ 14,999 MW

Slēdz ar tirgotāju ELEKTROENERĢIJAS KOPĪGOŠANAS LĪGUMU

Reģistrējas ENERGOKOPIENU REĢISTRĀ, uzrauga BVKB

PAPILDU REGULĒJUMS

UNIVERSĀLAIS PAKALPOJUMS kā pienākums tirgotājiem (pēc grozījumu ETL pieņemšanas)

PAŠVALDĪBĀM pienākums ar daļu elektroenerģijas dalīties ar mazaizsargātajām grupām (RePowerEU)

80% no tīklā nodotās elektroenerģijas jāpatērē PAŠU VAJADZĪBĀM

Ja 80% no tīklā nodotās elektroenerģijas nepatērē pašu vajadzībām, 51% NO PELNAS NOVIRZA ENERĢĒTIKAS LIKUMĀ NOTEIKTAJIEM MĒRĶIEM

ATJAUNĪGĀS ENERĢIJAS ENERGOKOPIENAS

PAMATPRINCIPI

Brīvprātīgi darbojas FIZISKAS PERSONAS, MAZIE UN VIDĒJI UZNĒMUMI, PAŠVALDĪBAS

Īpašumā var būt SILTUMENERĢIJAS ražošanas un ELEKTROENERĢIJAS ražošanai nepieciešamo IEKĀRTU KOPUMS

Elektroenerģijas ražošanas objekti pieslēgti VIENA SSO TĪKĻAM

Uzstādītā elektroenerģijas ražošanas objekta jauda LĪDZ 14,999 MW, siltumenerģijas ražošanas objektu jauda nav ierobežota

SAVSTARPĒJI VIENOJAS par saražotās siltumenerģijas kopīgošanu, SLĒDZ AR ELEKTROENERĢIJAS TIRGOTĀJU elektroenerģijas kopīgošanas līgumu

Reģistrējas ENERGOKOPIENU REGISTRĀ, uzrauga BVKB

PAPILDU REGULĒJUMS

Iekļaujami objekti, kurus NAV IESPĒJAMS PIESLĒGT ESOŠAI CSA SISTĒMAI

NEVEIDO paralēlu licences zonu

Siltumenerģiju un elektroenerģiju RAŽO TIKAI PAŠU VAJADZĪBĀM

80% no tīklā nodotās elektroenerģijas jāpatērē PAŠU VAJADZĪBĀM

Ja 80% no tīklā nodotās elektroenerģijas nepatērē pašu vajadzībām, 51% NO PELŅAS NOVIRZA ENERĢĒTIKAS LIKUMĀ NOTEIKTAJIEM MĒRĶIEM

ENERGOKOPIENU REĢISTRS

ENERGOKOPIENU REĢISTRĀ*
iekļaujamā informācija**

Energokopienas IZVEIDES LĒMUMS un
STATŪTU kopija

Informācija par ENERGIJAS RAŽOŠANAS
IEKĀRTĀM (veids, jauda, adrese)

Informācija par
ENERGOKOPIENAS DALĪBNIEKIEM

Energokopienas VEIDS

* Reģistrs iekļauts Energoresursu informācijas sistēmā (ERIS), tiks papildināts

** Energokopienai ir tiesības pievienot/ izslēgt biedru un mainīt enerģijas kopīgošanas iekārtas, reizi mēnesī aktualizējot informāciju energokopienų reģistrā

[3]

SASKAŅOTS VIDES PRASĪBU UZRAUDZĪBAS PROCESS

KEM 2025.-2026. GADA APŅEMŠANĀS

PROCESA PILNVEIDE

STRUKTURĒT UN STANDARTIZĒT

1. SOLIS PAŠVALDĪBA

PAŠVALDĪBAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI

- [1] Atbilst Teritorijas plānojam
- [2] Neatbilst teritorijas plānojam
- [2.1] Pašvaldība plāno izstrādāt lokālplānojumu
- [2.2] Pašvaldība neplāno izstrādāt lokālplānojumu

2. SOLIS EVA

VIDES / CILVĒKU LABBŪTĪBAS PRASĪBAS

Enerģijas un vides aģentūra kopā ar Valsts vides dienestu ir "ģimenes ārsts", kas konsultē par piemērotu procedūru.

3. SOLIS BIS un būvvalde

DROŠAS BŪVNICĪBAS PRASĪBAS

BIS iekļauj:
[1] Iespēju organizācijām **ievietot standartizētus TN**

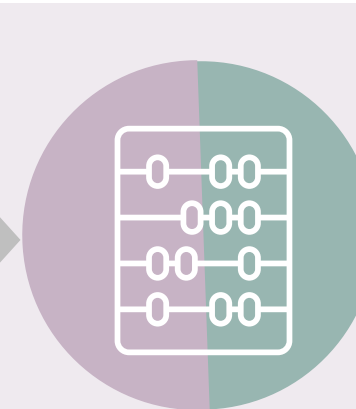
[2] Pašaptauju, kas ļauj saprast, nepieciešamos tehniskos noteikumus.

PROJEKTĒŠANA UN BŪVNICĪBA

Dažādi procesuāli uzlabojumi saskaņā ar Būvniecības likumu, Aizsargjoslu likuma un pakārtoto MKN grozījumiem.

Jo precīzāk noteikti TN, jo mazāk lieku darbību vēlākos posms!

NODOŠANA EKSPLOATĀCIJĀ

4. SOLIS VVD

PIESĀRŅOJOŠĀS DARBĪBAS ATĻAUJA / UZRAUDZĪBA

Atļaujas veids iespēju robežās loģiski sasaistāms ar vides prasību **noteikšanas procedūru UN uzraudzību**

PIESĀRŅOJOŠO DARBĪBU ATĻAUJAS

A klase

Augstākie piesārņojuma riski
*Piemēram: minerāleļļas un gāzes
attīrīšanas un rafinēšanas iekārta*

B klase

Vidēji piesārņojuma riski
*Piemēram: Papīra ražošana ar
jaudu līdz 20 t/ dienā*

C klase

Ierobežoti piesārņojuma riski
*Piemēram: Iekārtas kurināmā
ražošanai no koksnes atlikumiem*

Nekategorizēts

Nebūtiski piesārņojuma riski
Piemēram: privātmāja

**IETEKMES UZ VIDI
NOVĒRTĒJUMS**

**IETEKMES UZ VIDI
SĀKOTNĒJAIS
NOVĒRTĒJUMS**

**VIDES TEHNISKĀS
PRASĪBAS TIKAI
PIE BŪVNICĪBAS**

**NAV JĀSAŅEM
VIDES TEHNISKĀS
PRASĪBAS**

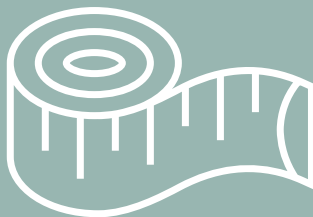
Riskbalstīts uzraudzības process diferencējot dokumentu pārbaudes, attālinātas pārbaudes un klātienes pārbaudes.
Klātienes pārbaudes pie sūdzībām vai pie augsta (neredzamā) riska.

IEGUVUMI

PAREDZAMĪBA | STANDARTIZĀCIJA | UZRAUDZĪBA

Izslēdzot liekas darbības, samazināts **nelietderīgi iztērēts laiks attīstītājam un valsts pārvaldei.**

Izmantojot publicētos, **standartizētos TN**, iespēja uzreiz saprast, **projekta izmaksas un CBA.**

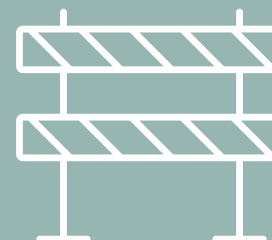
Caurspīdīgs sagaidāmais uzraudzības process. Mazināta motivācija kropļot tirgu nepildot regulējumu.

Plānots **2-3 reizes** samazināt izsniegto vides TN skaits

Būtiski samazināts laiks (**1-2 mēneši**), un izmaksas, lai attīstītājs "saprastu, ko valsts no attīstītāja sagaida"

Izslēgtas situācijas, kad attīstītājs projekta vidū atskārst, ka projektu nav iespējams īstenot teritorijas plānojuma dēļ, vai negaidīti veicama IVN dēļ

KOPĀ*: IZMAKSAS: LĪDZ -50% | LAIKS: LĪDZ – 30% (1-2 GADI)

**atkarīgs no projekta*

Klimata un enerģētikas
ministrija

Mēs kopā veidojam LATVIJAS RĪTDIENU

